

Folkpartiet

D • N

2/6 1958

Folkpartiets nederlag

På en punkt är valresultatet redan nu fullt klart; folkpartiet har lidit ett mycket svårt nederlag. Såvitt man kan se gäller detta hela landet; praktiskt taget överallt har folkpartiet gått tillbaka, medan högern och främst centern starkt sina positioner. Likväl tycks tillbakagången för folkpartiet vara särskilt markerad i Stockholm; enligt nu tillgängliga siffror skulle folkpartiet i två hundra Stockholmsförlorade omring 50 000 röster, medan högerns röstetal ökats med 20 000, centerns med 7 000 och socialdemokraternas med 10 000; en lycka i olyckan är att kommunisternas röstetal sjunkit ned över 5 000 och att kommunisterna över huvud synes vara add på reträtt. I fråga om förändring av partiernas ställning kan detta val närmast jämföras med andrakammarvalet för tio år sedan, när då var tendensen den motsatta; folkpartiet ökade sin röstsiffra från 13 till nära 23 procent och sin representation i andra kammaren från 26 till 57 platser.

Efter all sannolikhet är folkpartiets förluster i röstetal inte riktigt så stora som vinsterna 1948 och med all säkerhet blir mandatförlusterna relativt begränsade, kanske femton mandat, vilket emellertid vid proportionellt valsystem och med tanke på den allmänna stabiliteten i svensk politik innebär en mycket stark tillbakagång. Varpå beror förlusterna? Antagligt är att folkpartiet genom sitt mellanförslag i pensionsfrågan, som i motsats till högerns och centerns linjer innefattar lagfäst pension, men inte innebär obligatorisk pension i samma omfattning som socialdemokraternas förslag, har satt sig mellan två stolar. De som är klara motståndare till en lagfäst och obligatorisk pension har röstat med högern eller

centern; de som är angelägna om ett allmänt pensionssystem har röstat med socialdemokratin. Just de fördelar som enligt vår mening folkpartiets pensionsförslag har — pensionsrätt för alla, pensionstväng för ingen — har måhända varit avgörande för väljarnas hållning i negativ riktning; man har hellre röstat på ytterligheterna, för att begagna ett något starkt uttryck, än för den medlande linjen. Möjligt är, ehuru detta inte på grundval av nu föreliggande röstsiffror bestämt kan påstås, att folkpartiet förlorat på landsbygden därför att det varit för "pensionsvänligt", medan dess förluster i städerna delvis betingats av att partiet inte gått tillräckligt långt, från

väljarnas synpunkt, i sina pensionskrav.

Under alla förhållanden är det klart att pensionsfrågan som föranlett nyvalen måste lösas på så sätt att lagfäst pension genomföres. För socialdemokraterna jämte kommunisterna majoritet i andra kammaren är det självklart att regeringsförslaget genomföres. Skulle, vilket nu synes troligare, majoriteten i andra kammaren fortfarande bli borgerlig, måste man utgå från att frågan löses genom en kompromiss mellan folkpartiet och socialdemokratin eller rättare sagt genom ett förslag i vilket åtminstone några av folkpartiets speciella synpunkter i pensionsfrågan tillgodoses. Folkpartiet måste efter nederlaget bli än mera benäget för en uppgörelse med socialdemokratin än tidigare, men man bör kunna räkna med att partiet under angivna förutsättning skall kunna i viss mån påverka utformningen av beslutet.